

OTČE, ODPUSŤ JIM

Lk 23,34

kázání ze soboty 27. 9. 2014 (VP) – br. Michal Balcar

Úvod

Rád bych ve svém dnešním kázání pokračoval ve slíbené sérii, která se věnuje tzv. „slovům z kříže“. Jedná se o poslední Ježíšovy výroky. Minulou Večeří jsem mluvil o pravděpodobně nejvypjatějším ze všech výroků, a sice paradoxní modlitbě: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ Z ní je zřejmé, že Ježíš prožívá klíčovou krizi svého vztahu k Otci. Jeho stálá přítomnost, vědomí, že vše činí s jeho vůlí a za jeho podpory, je pryč. A přesto se k němu modlí. Ne za sebe, ne za své bolesti a problémy. Ale za své katy. Otec Ježíše opustil, ale on neopouští ty, kvůli kterým přišel. Ježíš má veškeré právo soustředit se na sebe a přesto se soustředí na druhé.

„Když přišli na místo, které se nazývá Lebka, ukřížovali jej i ty zločince, jednoho po jeho pravici a druhého po levici. Ježíš řekl: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ O jeho šaty se rozdělili losem. Lid stál a díval se. Členové rady se mu vysmívali a říkali: „Jině zachránil, ať zachráni sám sebe, je-li Mesiáš, ten vyvolený Boží.“ Posmívali se mu i vojáci; chodili k němu, podávali mu ocet a říkali: „Když jsi židovský král, zachraň sám sebe.“ Nad ním byl nápis: „Toto je král Židů.“ Lukáš 23,33-38

Na co člověk myslí, když zažívá bolest

Největší bolest, kterou jsem ve svém životě zažil, byla zlomená noha při fotbale. V jednu chvíli jsem si představoval, jak se plnou silou opírám do míče a ten vzápětí napne síť a místo toho se ozvalo jenom suché křupnutí a já jsem ležel na zemi a řval bolestí. Jediné co naplňovalo mou mysl v té chvíli, byla bolest a touha, ať ta bolest přestane. Kdyby mě někdo zfauloval, mohl jsem křičet aspoň na něj a hned by se mi ulevilo. Nepochybuji, že Ježíš zažíval nesrovnatelně krutější bolest než já, když jsem si zlomil nohu. Dovedu si představit, že hřeby zaražené do rukou a nohou způsobují mnohem horší utrpení. Přesto v tu chvíli jeho mysl není zaměřena na bolest, ale na ty, kdo mu bolest způsobují. Mohl křičet: „Jen počkejte, vraždíte nevinného Božího syna a až já se vrátím při druhém příchodu, tak Vám to spočítám, vy lumpové!“ Alespoň to bych křičel já, kdybych byl na jeho místě. Jenže on se za ně modlí. Modlí se totiž za ty, kvůli kterým na Zemi přišel.

Komu má Otec odpustit?

Za koho se vlastně Ježíš modlí, když říká: „Otče odpusť jim, vždyť nevědí, co činí!“? Kdo je vlastně vinen Ježíšovou smrtí?

- Římští vojáci, kteří vykonávají rozsudek? Jistě, oni slyší přímo Ježíšova slova, oni mu berou život. Ježíš se modlí za lhostejnost těch, kteří mají zabíjení druhých jako denní chleba. Kteří berou život a nepřemýšlí o své oběti, nepřemýšlí, zda je Božím synem nebo vrahem, který si svůj trest zaslouží. Ježíš se modlí za ty, kteří jsou okoralí a lhostejní, aby jejich srdce znovu získalo citlivost. Modlí se, aby se z profesionálů znovu stali lidmi.

- Za některé Židy, kteří intrikovali, aby se Ježíše zbavili? Evangelia líčí poslední události Ježíšova života tak, že římské moci nijak na Ježíšově smrti nezáleželo. Ten, kdo inicioval proces s ním, který vedl až k této chvíli, to byli přece Židé. Lépe řečeno, někteří Židé. Dokonce kvůli nim vznikl v křesťanských kruzích termín deicidum – bohovražda. Od něj je jen krok k tomu říci, že všechny pogromy a dokonce i holocaust jsou Božím trestem, který na židovský národ spravedlivě dopadal, protože nepřijali a zabili Krista. Vždyť přece volali: „Jeho krev na nás a naše děti!“ I v našich církevních kruzích se tento názor čas od času objeví. Jak to, že Ježíš trestá ty, kteří chtěli jeho smrt, a jejich děti a jejich vnoučata, pravnoučata, praprawnoučata během dvaceti století znovu a znovu, když v tuto chvíli se modlí za to, aby jim bylo odpuštěno? Nebo si to rozmyslel? Myslím, že Ježíš si může rozmyslet cokoli, ale jednou věcí jsem si jist. Lásku k nám lidem si nerozmyslí nikdy. Existuje modlitba Syna, kterou by Otec nevyslyšel? Těm několika Židům, kteří stáli o smrt jiného Žida bylo odpuštěno. A přesto máme my křesťané pocit, že by na celém židovském národě měla spočívat jakási námi vymyšlená kletba, která má ospravedlnit veškeré zlo, které jsme na Židech spáchali. Absurdní!
- Za nás! V Mk 10,45 Ježíš vysvětluje, proč na téhle zemi vlastně je: Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé. Modlitba Ježíšova: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí“, je modlitba za každého z nás, sestro, bratře. Nejde o Židy ani o Římany, dnes a tady zní Ježíšova slova kvůli nám. Tím se nechci připojit k citově vyděračskému a manipulativnímu pojetí, které říká, že když dnes hřešíme, tak znovu křížujeme Pána. Naprosto ne. Nicméně, v jedné starobylé křesťanské liturgii bývá během připomínání velikonočních událostí čtena pasáž, kde dav, shromážděný v Pilátově paláci křičí: „Ukřížuj ho, ukřížuj ho!“ Celou pasáž čte pouze kněz. Jen v tento moment se celé shromáždění zapojí a chrámem se ozývá křik: „Ukřížuj ho, ukřížuj ho!“ My potřebujeme odpuštění a i za nás se Ježíš modlí „Odpusť jim.“ Když jsem mluvil o Židech, ptal jsem se, zda si prosbu za jejich odpuštění nerozmyslel. V našem zájmu věřme tomu, že nerozmyslel.

,Odpusť jim' je i naše modlitba

Modlitba „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí“ ovšem není jen modlitbou za nás, ale je modlitbou, ke které nás Ježíš zve. Má se stát i naší modlitbou. Vždyť ona je praktickým projevem Ježíšova požadavku na nás, abychom milovali své nepřátele. Tak tomu rozuměl i diákon Štěpán, když byl kamenován a jeho poslední slova zněla „Pane, odpusť jim tento hřích!“ Nám je zatěžko milovat i své přátele, natož nepřátele. Proto konfrontace s Ježíšovým nárokem v nás rozbíjí naše náboženské sebevědomí, naši chuť dozorovat, posuzovat a peskovat druhé. Ježíš nás ve své modlitbě na kříži vyzývá k tomu, abychom se jeden za druhého modlili a ne abychom se kritizovali a odsuzovali.

Závěr

Žádná Ježíšova modlitba nezůstala Otcem nevyslyšena. Ježíš se modlí za naše odpuštění a VP je mimo jiné zvěstování tohoto odpuštění. Neberme ho na lehkou váhu, neberme ho jako samozřejmost, protože nebylo vybojováno a není dáváno bez bolesti. AMEN